घनाकर पु० ६त० । घनानामाकरः घनान् आकिरति आ+कृ–अच् वा । वर्षाकाले शब्दरत्ना० ।

घनागम पु० आगम्यतेऽत्र आ+गम–आधारे घञ् । घनानां मेघानामागमः ६त० । वर्षाकाले "घनागमे राजपथे हि पिच्छिले" नैष० । भावे घञ् ६त० । २मेघागमने च ।

घनाघन पु० हन–अच् नि० । १इन्द्रे २वर्षुकमेघे मत्ते चातुके ३गजे, अमरः ४अन्योन्यघट्टने पु० । ५निरन्तरघातुके त्रि० हेमच० । "ततोऽर्ज्जुनं भिन्नकटेन दन्तिना घनाघनेनानिलतुल्यवर्च्चसा" भा० क० १८अ० । वर्षुकमेघस्य भा० श्रा० ३३०अ० दर्शितो यथा "समुद्यमाना बहुधा येन नीताः पृथक्घनाः । वर्षमोक्षतारम्भास्ते भवन्ति घनाघनाः" "अस्वज्जद्वायुनाक्षिप्ते यथा स्वस्थो घनाघनः" हरि० ८७ । ७काकमाच्यां स्त्री

घनात्यय पु० घनानामत्ययोयत्र । शरत्काले हेमच० । "वातिकानां घनात्यये" सुश्रु० । ६त० । २घनातिक्रमे पु० । घनव्यवायोऽस्यत्र । "घनव्यवायेन गभस्तिमानिव" रघुः

घनामय पु० घनो दृढ़ः आमयो यस्मात् ५व० । खर्ज्जूरवृक्षे त्रिका० ।

घनामल पु० घनोऽमलः विशेषणस० । वालूकशाके त्रिका०

घनाश्रय पु० ६त० । आकाशे हेमच० ।

घनोदधि पु० घन उदधिरत्र । नरकभेदे हेमच० ।

घनोपल पु० ६त० । करके (शिल) हेमच० ।

घम्ब गतौ भ्वा० पर० सक० सेट् । घम्बति अघम्बीत् । जघम्ब

घर पु० हन्यते गम्यतेऽतिथिभिः हन– "हनेरन् घश्च" उणा० नलोपश्च । गृहे दयपादीदृत्तिः ।

घरट्ट पु० घ–सेके विच् घरं सेकमट्टते घट्ट–अतिक्रमे अण् उप० स० । (याँता) प्रसिद्धे सक्तुपेषण्याम् "प्रतिहट्टपथे घरट्टजात्" नैष० । [मत्स्यभेदे शब्दर० ।

घर्घट पु० घ–विच् घरे सेकाय घटते घट अच् । (आङ्गारा)

घर्घर पु० घर्घेत्यनुकरणशब्दं राति रा–क । १घरट्टजादिध्वनिभेदे । २घण्टुके त्रि० "कलहाद्य घनान् यदुत्पिता दधुनाप्युच्छ्रति घर्घरस्वरः" नैष० । ३पर्व्वतद्वारे ४द्वारे ५उलूके ६नदभेदे च पु० मेदि० । ६ध्वनिमाले ७हास्ये हेमच० । घर्घरनदश्च अङ्गदेशान्तर्गतः विन्ध्याद्रेर्निर्गतः गङ्गायां सङ्गतः चम्पानगरीतोऽनतिदूरपूर्व्वस्थः । (घाघर) लोकप्रसिद्धः क्षुद्रघण्टिकायां स्त्री । "घर्घरा क्षुद्रघण्टिकाः" संक्षि० धृतवाक्यम् । "घनावचूडाः कलघर्घरारवैः" माघः । घर्घरेति शब्दानुकरणम् तथा ध्वनिभेदः । तादृशध्वनिभेदएव घर्घरेति सङ्घि० । ६वीणाभेदे केदि० । घर्घर+अस्त्यर्थे अच् । घर्घर नदसङ्गतायां १०गङ्गायां स्त्री वा गौरा० ङीष् । घर्घरस्वनाप्यत्र । "वृणावती घृणिनिधिर्घर्घरी घूकनादिनी । घृष्टापिङ्गरतनुर्घर्घरा घर्घरस्वना" काशीख० २९अ० गङ्गानामोक्तौ । स्वार्थे क नदभेदे पु० । "शोषे घर्घरके जलं तु रुचिदं सन्तापशोषापहम् । पथ्यं वह्निकरम् तथा तु बलदं क्षीणाङ्गवृद्धिप्रदम्" राजनि० ।

घर्घरिका स्त्री घघरोऽस्त्यस्याः ठन् । १क्षुद्रघण्टिकायां २नदीभेदे ३वादित्रभाण्डे ४स्नष्टधान्ये हेमच० । ५वाद्यभेदे विश्वः ।

घर्घरित न० घर्घरं करोति णिच्–भावे क्त । शूकरजातीय ध्वनिभेदे । "निशम्यते घर्घरितं स्वखेदं चयिष्णु मायामयशूकरस्य" भाग० ३।१३।२५।

घर्घुर्घा स्त्री घ—विच् घुर–ध्वनौ क्विप् तौ हन्ति हन–ड नि० हस्य घः । (घुरघुरिया) कीटभेदे यमकीटे रत्नमा०

घर्व गतौ भ्वा० पर० सक० सेट् । घर्वति अघर्वीत् । जघर्व

घर्म्म पु० घरति अङ्गात् घ–सेके (चरणे) कर्त्तरि मक् नि० गुणः । १अङ्गनिष्यन्दे स्वेदे श्रमजवारिणि । घरत्यङ्गमनेन करणे मक् । २आतपे ३ग्रीष्मकाले तयोः अङ्गस्वेदसाधनत्वात्तथात्वम् । ४आतपयुक्ते दिवसे निघ० । घर्म्मश्च आतपादिव स्वरविकारसत्वादपि भवति यथाह सा०द० "विकाराः सत्वसम्भूता सात्विकाः परिकीर्त्तिताः । सत्वमात्मोद्भवत्वात्ते भिन्ना अप्यनुभावतः । स्तम्भः स्वेदोऽथ रोमाञ्चः स्वरभङ्गोऽथ वेपथुः । वैवर्ण्यमश्रु प्रलय इत्यष्टौ सात्विकाः स्मृताः" इति विभज्य "वपुर्जलोद्गमः स्वेदो रतिघर्म्मश्रमादिभिरिति" सकारणं स्वेदोलक्षितः ५यज्ञे निघ० । "पिष्टभिर्घर्म्मसद्भिः" ऋ० १०।१५।६। "धर्मसद्भिः यज्ञगृहादिभिः" भा० । वै० घ–दीप्तौ मक् । वैदिकप्रयोगे ६दीप्ते त्रि० घर्मस्वरसशब्दे उदा० । ७रसे "मधुनः सारघस्य घर्मं पात वसवः" यजु० ३८।६। "घर्मं रसम्" वेददी० दगवादि निष्यन्दे दुग्धे पु० तस्य गोःशरणात्तथात्वम् । "घर्माय दीध्य" यजु० ३८।२। हे वृष ! घर्माय घर्मार्थं दीध्य देहि पयः शेषय मा सर्व्वं पासीत्यर्थः" वेददी० । "रज्जुसंदानमादाय" कात्या० श्रौ० २६।४।१। "सन्दानम् घर्मशुगव्यनार्थाय प्राग्वती रज्जुः कर्कः । "उपयमन्यामाशिञ्जति घर्म्मम्"